

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár Víz-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

A kolozsvári casinónak folyó július hó 30-kán délelőtt 11 órakor rendes félévi közgyűlése leend, miről a tisztelt részvényesek ezennel értesítettek. Ezt megelőzőleg — ugyanazon napon délelőtt 10 órakor — a mult közgyűlés határozata következtében, a casinó termében elhunyt gr. Széchenyi István felett emlékbeszéd fog tartatni id. gr. Teleki Domokos által.

Gr. Lázár Miklós, igazgató.
Mara Miklós, jegyző.

Az erdélyi gazdasági-egylet mult év tavaszán tartott közgyűlése meghatározta, hogy az egyesület titoknokai magának oly szállást köteles tartani, melyben egy szobát az egyelet könyvtára és gazdasági lapjai tartására lehessen fordítani, és a hol meghatározott napokon az egyelet t. cz. tagjai olvasás és értekezés végett összegyűlhessenek. Most miután szálláson — sz. Mihály napig, piaczor kis lábosház — az egyelet olvasó szobájában a kellő butorok elkészültek, a gazda közönséget tisztelettel értesitem, hogy az igazgató választmány határozatánál fogva kijelölt időben szerdán és vasárnap déltől 3—7 óráig az olvasó, illetőleg értekező szoba az egyeleti tagok használatára nyitva áll. — Az egyelet lapjai magyarok: Gazdasági lapok, Magyar gazda, Borászati, Kertészeti lapok; németek: Frauendorfi levelek, Steyer Héti lap; folyóiratok: Dochnal Pomonáia és Oberdick havifüzetei németül, Bivort annalesai francziul.

Kolozsvárt július 19. 1860. Nagy János, titoknok.

(D) Egy évtized tanúsága. Ha az emberiség fejlődését tekintjük, látjuk, hogy a korszakot képzőbb eszmék többnyire véres forradalmak által vivatnak ki egyes nemzetek kebelében, míg a többi észlelyesbben kormányzott népek az ily kivivott és népszertüszre vergődött eszmét csöndes észlelyességgel alkalmazzák addigi intézvényeik közé, mely utóbbi eljárásban legkövetendőbb előpélda Angol-, s közelebbi irányra szerint Poroszország.

Az ily reformoknak mindig a népből kell kiindulni, s az észlelyes kormány figyelemmel kíséri az eszme érlelődését, előkészíti reá a tét, s midőn látja, hogy az eszme megért, hogy a nép közvéleménye kivitelre sürgeti, nem engedti törésre menni a dolgot; kikémeleli a többséget, s enged akaratának; mert végre is csak az a kormány lehet valóban erős, mely a nagy többség vagyis az erkölcsi és fizikai-lag erősebb rész közvéleménye által gyámolittatik.

A mult évtized a parlamentarismus és az alkotmányos szabadelvűség tizede volt. Az angol kormányrendszer legűd-vösebbnek látszott bebizonyulva lenni, s a népek ez irányban szép előhaladást tettek.

A közérzés mindenfelé nagy lendületet vett, Poroszország gyorsan haladt az alkotmányos uton, Magyarország pár tized alatt egy század elmulasztását kezdé pótolni. Francziaország hosszú hánykodásai után a parlamenti élet magas fokára kezdett emelkedni.

Legnagyobb baj volt, hogy Európa a legszebb tartományaiiban, az olasz s német apróbb herczegségekben nem siettek behozni az alkotmányt. E helyzet őszönül szolgált a német és olasz szabadelvűségnek saját utján nyilatkozványaira; az emberiségben az szabadságvágya miatt a forradalmi korszakot megelőző lázas jelenség mutatkozott. És im a helyett, hogy a tekintélyes kormányok siettek volna a kisebb abszolút államokban az alkotmány behozatalára hatni, s Európa irányát a népjogok törvényes és conservatív irányban tartott alapján kibékíteni: a francia Guizot-miniszterium egyszerre szembeállott az ottan mindinkább fejlődő alkotmányos szabadelvűséggel, a maradás, a reformellenesség partjai csökönyösen szegyeztek magukat az addig kivitt eredményekhez, s megakarva állítani a folyam menetét gátul állottak elibe.

Irányukat követte egész inneni Európa, s láttuk Magyar és Erdélyországban is, hogy éppen 1847-ben egyszerre az ugynevezett ellenzék, melynek két évtized dicső haladásában legfőbb osztályrésze volt, egyszerre tehetlenné tétetett; s e párt régi hatáskörének tekintélye s hatalma oda szorult nálunk is, hogy szintén csak Marosszék egyik addigi követének keserű humorában keressen menedéket. A politikai nyomásztól lég kihatott a társaskörökre is, 1847 telén már a kasztok elfeledett választófalai durva kövekkel emelkedtek.

A csöndes folyónak, ha sebességet akarnak szerezni, gátot állítani elibe. A világ csöndesen haladt a reformok után; gátul állott a helyt maradás; s im megalakult a forradalmak árja, mely elsőpörte Lajos Fülöpöt, el a régi pártokat, s felzavarta egész medrében a dolgok addigi csöndes folyamát.

Francziaország egyszerre vezérállam lett. Az anarchikus köztársaságot Napoleon despotismusá váltá fel. A alkotmányosság helyét az imperialismus foglalta el.

Európa kormányai üdvözölték a társadalom megmen-tőjét, ki Cayenne és Lambessade szomoru éghajlata alá küldé Francziaország virágját, s ki vaskaru despotismusával és a nyers megvesztegethető néptömege vetett hatalmával nehéz felhőként fektűt Európára.

A kormányok azt hitték: ez a legbiztosabb út a trónok megtartására. Eldobták a régi alapot, melyek biztosították egykori trónjaikat. Toscana, Nápoly, s több német apróbb s nagy hatalmak keresztül húzták az engedett alkotmányokat, s az imperialistikus rendszerre támaszkodtak, mely azon idők szerint Francziaországban leginkább sikerült. Anglián kívül szinte csak Belgium, Porosz- és Spanyolország nem vált a francia rendszer utánzójává, aratja is magatartásának boldogító gyümölcsét.

Természetes, hogy az imperialismus parancsszava vis-sza is adta volna Európának, ha nem az élet boldogságát, de legalább egy élethalál mozdulatlanságát; ámde a francia trónon nagy tervek ültek. Napoleon az ő imperialistikus rendszerének elfogadtatása által csak egy biztonság-talan posztóba esábitotta a hatalmakat, honnan aztán játszva kiverhesse őket. Eszéágában sem állott, hogy Európában az imperialismus erejét magán kívül másra nézve érvényesítse. Ő békületlen népeket akart teremteni, mert tudta, hogy úgy XIV Lajos mint I-ső Napoleon nagy és mindent megváltoztató czejait az hiúsította meg, hogy akkor a népek nem voltak eléggé békületlenek.

Most tehát ő nyomó despotismusá által előpéldát adott; és fellázította a nyomás által a népeket, hogy így kimond-hassa a megszabadítás népszertüszítő programját.

Ha a forradalom leverése után egy uralkodó sem lé-pett volna Napoleon nyomába, ha az 1848-ban adott alkot-mányokat, vagy legalább is az azelőtti törvényes állapotokat jóakarattal és szigorúan megtartották volna, úgy Napo-leon soha mostani szerepét nem játszhatta volna, s Victor Emanuel uralma ma sem terjedne túl a Ticinon s a speziai öblön, Nápoly uralkodója pedig legfeljebb a Vezuv s Aetna kitöréseiben ha látná a természet forradalmát.

Szereti minden nemzet a mi idők, évek hosszú so-rán át mint megszokás nőtt lelkéhez. Még a despotismus alatt élő népet is, ha egyszerre tennők szabaddá, jogossá, még az is szédelegne, skivánná némileg, hogy inkább parancsoljanak neki. Ha a nagy rosza hirle-n nagy jót adunk, még az is viszsztatetszik, hátha a meg-szokott és szeretett jót elveszszük, hogy egy szokatlannal helyettesíttessük?

Ez évtized kormányt és népeket arra tanít, hogy az előhaladás lépcsőnként és a régi alapokból kiindulva leg-biztosabb, hogyha a forradalmak fel is zavarják az államo-kat, de tabula rasát soha sem hagynak hátra, mert mindig több az emberek között, ki a békét szereti, s ős formáihoz ragaszkodik. A vihar átvonul a határon, leveri a virányt, de a virány saját gyökeréről újra felemeli fejét, s még szebb virul. Tépjétek ki onnan, s ültessétek hirtelen más földbe át, meglátjátok, hogy virulás helyett tökéletes her-vadás áll elé.

A malomjog és őrlési vámokra nézt a kolozsvári ke-reskedelmi és iparkamara f. hó 13-kán tartott gyűlésében következő értelemben nyilatkozott a m. helytartósága tárgy-ban tett kérdésére.

A régebben fennállott és még most is, noha sok te-kintetben csak szinleg, létező regáljogviszonyok mellett a malomipar Erdélyben kevésbé fejlődhetett ki, mind a mal-mok számára, mind szerkezetükre nézve. A közönség, főleg a víztől messzebb eső helyeken és télen a néhány létező malom tulajdona vagy bérlője önkényének van kitéve; s a régibb kormánysszék rendelete daczára a malomváma nézt természetesen a legnagyobb különbség uralkodik (egy er-délyi vékától 5—16 rész) a szerint, a mint létező malmok közt versenyről szó lehet vagy nem. De éppen e viszonyok, a melyek ez iparág kifejlődését akadályozták, t. i. a mal-m-regále, tette lehetlenné e versenyt, s különösen falu-he-lyeken az őrlésből egy nemét csinálta az egyedárusságnak.

Ha a kérdést e szempontból nézzük, csak óhaj-tani lehet, hogy a közönség védelmére egy szabályozó ma-lomrend jelenjék meg, mert az egyedárusság természetével bíró vállalatokra nézt szükséges, hogy az állam korlátozólag lépjen közbe, főleg ha e rendszabályt a hatóságok szigo-ruan megtartatni képesek; s a kamara ez értelemben azon t. járáshivatalok véleményét osztja, a kiket ez ügyben meg-kérdezett, s a kik a malomrend szükségessége mellett nyi-latkoztak.

Azonban egészen más alakot nyer a kérdés, ha a már életbelépett szokás és az időviszonyok kívánalmai szempont-jából nézzük.

A regale-jogokból nehányat a viszonyok egészen meg-semmisítettek, pl. a mészárszék és bolttartás jogát, a mást csak nehezen tarthatóvá, tehát szinlegessé tettek, mint a pá-linkakoreszmárlást szemben a kereskedéseknek azon joggal hogy a szeszt bármily kicsi mennyiségben árulhassák; s a malmokra nézve sem áll jobban a dolog; mert a m. keresk-ministerium 1856. mart. 30-ról, s a m. helytartóság ugyan-azon évben 8061. sz. alatt kelt rendeletei értelmében ott is lehet malmot állítani, a hol malomjog létez, ha a vállalkozó a maga gabonáját a kereskedés számára őrli; a mi éppen nem akadályozza, hogy idegen gabonát, természetesen va-sárlás alakjában, kész lisztel cserélje ki (ez pedig az őrlő felekre nézt az eddigi szokásnál sokkal kényelmesebb.)

Ha tehát a regáljogokkal összekapcsolt iparok tüzését tényleg tovább is korlátozni lehetlen, s az ipartörvény ér-telmében nem is kellene; ha a m. kormány erre sok tekin-

tetben képtelen is, mert különben minduntalan összetűzközés-be jő az iparszabadság és szabad verseny kibírdetett elvé-vel: a kamara szerény véleménye szerint eljött az idő, hogy a regál-jogok megszűnése nyíltan ki legyen mondva, vala-mint az urbéri viszonyok megszűnését ki kelle mondani.

Hogy az ez által érzékeny kárt szenvedő jogtulajdo-nosokat az államnak kellőleg kártalanítani kell, az ügy ter-mészetében fekszik, de ennek tárgyalásába a kamara nem ereszkedhetik.

Ha pedig e szó egyszer ki van mondva, — s talán kimondásával sokáig már késni nem lehet, — akkor a ka-mara kénytelen a munkadíjak és árak minden korlátozása és megszorítása ellen nyilatkozni, a szabad és önmagát leg-méltányosabban szabályozó erők versenye érdekében.

Azonban legyen szabad az ügylegly kapcsolatban egy közel eső másik kérdésre vezetni a m. helytartóság figye-lmét; t. i. a víz-rendre.

Erdély számos patakjában és folyójában, jelentékeny esésűk mellett, az erők oly kincsével bír, a mely képes az iparnak a legjobb és legolcsóbb szolgálatára lenni. S éppen e tekintetben hiányzik egy szabályozó rendelet, a mely a vállalkozók közhasznu tervében a községek vagy egyes tu-lajdonosok kisszerű és önző aggodalma ellen védené. Erre az újabb időből példák vannak.

A nélkül, hogy a kamara az 1851-ben vele közlött vízrend-tervezet tárgyalásába ereszkednék, bátorodik a m. helytartóságot egy a czélnak megfelelő, könnyen kezelhető vízjog szükségessége emlékeztetni, a mely, különös tekin-tettel a folyamok hajózhatására, a vizek használatát iparos czélokra méltányosan szabályozná.

Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat felhi-vása. (Folytatás.) — II. Egy más neme az életbiztosításnak az, midőn az életkor egy bizonyos évrére biztosították tőke, úgy hogy ha azon egyén, kinek részére a biztosítás történik, életben marad, a tőkét, de ha előbb meg talál halni, az intézet a be-fizetéseket, a kitűzött év bekövetkeztével, a biztosított jogosi-tottainak egyszerűen fizeti. Például: ha egy atya gyermeke születésekor 24-dik éves korára 1000 ft tőkét kíván biztosítani, fizet érte akár egyszer mindenkorra 381 ft 40 krt, akár pedig évenkint 22 ft 70 krt. Hogy ha a gyermek 24 éves korát életben éri, kapja a biztosított tőkét, de ha az előtt elhal, a pénz be-tétel kamat nélkül visszaadatik. Négy éves gyermekért, hogy 24 éves korában 1000 forintot kapjon, egyszerreii betétél 471 forint 30 kr, évenkinti 31 ft; ha pedig 18 éves korában akarná a tőkét kapni, egyszerreii betétél 611 ft 70 kr, évenkinti 51 forint 60 kr.

III. Lehet biztosítani tőkét úgy is, hogy az illetőnek, életkora 50, 55, vagy 60-dik éve bekövetkeztével, minden esetre kifizetessék, akár van életben a biztosított, akár nincs; a díjizetés pedig csak a kitűzött kor előtti életfogytig tart. Példál: Egy 30 éves egyén biztosít 1000 ftot, úgy hogy ezen összeg 50 éves korában minden esetre kifizetendő legyen; ha a 20 év elteltével még életben van, ő kapja, ha pedig elhalt, kapja a kijelöltje, a ki a biztosítási kötvényt elő fogja mutatni. Ily biztosításért 39 ft 50 krt évi díjt kell fizetni addig míg életben marad. Ha már az első év után is elhalna, a biztosított tőke mégis fizetetik a határozott időben; mi ily esetben egyszeri díjizetéssel érteket el.

Nagy-Enyed, jul. 18. 1860. — Tegnap a Ponor és Re-mete nevet viselő hegyek közt Kákova és Muzsina helységek határára borzasztó felhőszakadás, minőre nem emlékeznek, ontá iszonyu vízőmögét. Esti fél 8 órakor rémitő zugás és dörgés-hez hasonló moraj kíséretében érkezett az árvíz a hegyek kö-zül N.-Enyed városához, s a patak medréből ölnyi magasan kicsapva, a városnak alatt, a patak szélén felvő részét alig két perc alatt mint tenger borítá el. Minden utcán egy-egy sodró patak hullámai omlának tajtékozva; az első rangu folyóvá nö-vekedett patak sővényeket, deszkakerítéseket, pallókat, ké-sőbb nagy fatörzsoket, házi eszközöket, disznókat, bivalókat, ökröket, teheneket, résztint még élő, s fákra kapaszkodó, résztint halt embereket sodort; az élők kétségbeesetten ragad-nak meg egy-egy hidoszlopot, tovább sodortatnak, s borzasztó sebességgel tűnnek el a zugó habok és összeviszsa-bonyolódva tovauszó tárgyak közt. Most egy nagy tömeg sővény érkezik, a hullámok többszörösen átszakgatják és a tétre kivetik. A se-gélyre kész, de tehetetlenül ott álló emberek megragadják a sővénytömeget, rámásznak, hogy jobban lássanak és imé, a galyak közt egy körül-belől 4 éves leánykát pillantanak meg, kihúzzák, már meg volt halva, sonki se ismeri. Ezalatt besöté-tedik, rémület ragadja meg a szíveket, a tömegek jajgatva, kétségbeesett kiabálás közt menekülnek tova, hogy életüket megmenték. A város két részre van osztva, miután a hullámok minden közlekedési eszközt tovasodortak, még az országuton levő erős hidat is elszakgatják. A Tövis felőli hegyoldalon la-kók a patakon innen levő rokonai és barátai sorsát siratják, nem jöhetnek segélyül és ... ah, e pillanat a kétségbeesés pil-lanata volt! Sötét éj lett, a melyben a hullámok vad moráján at annál rémitőbben hangzott a jajveszékélés. De a hullámok végre apadni kezdtek, s a házaikról elzárt családokat, — a kik közé a sorok írója is tartozik — mellig érő víz és iszap-mag, egymást fogva és támogatva, még fenálló kerteléseken és lajtörjék segélyével házaikhoz vergődnek, s az ablakra mászva benéznek. Rémitő látvány! a szobákban ölnyi víz! több házi

állat és gazdasági eszköz és butor eltűnése. Több ház leomlott, minden kerítés és sövény elsodródva, s eddig elő nyolcz emberélet veszté bizonyos. Többekről nincs tudomás, s az iszapban halottak után ásnak.

A kár hozzávetőleg se határozható meg, de hivatalos uton majd közöltetni fog.

Nemes szívi emberbarátok! járuljatok gyors segélytetőkhöz az inség enyhítésére, halgassatok meg a fájdalom kiáltását! Az erdélyi hírlapok szerkesztőselei lesznek oly szívesek és a pénzbeli kegyes adományokat elfogadják, s a nagyenyedi megyefőnökséghez kézbesítést végett elküldendik. *)

Dézs, jun. 15. 1860. — Tegnapelőtt egy szerény localis polgári ünnepélyben vettek részt városunk lakói.

A piac-téren építendő új városház alapköve ünnepélyes vallási szertartással letett, mely nemcsak, hogy városunk egyik legszebb épülete leendő, de a régi tanácsház lerontását is lehetővé teszi; mi által piacunk rendkívül sokat nyer terjedelmében, s egyszersmind egy egészen új úgy nevezett Széchenyi utca megnyitását tette szükségessé. Az alapköv letétele rendkívül nagy számú közönség jelenlétében történt, minden tisztviselő osztály, s a cs. k. katonaság is képviselve volt, s a föld-fákkel és ágakkal díszített helyiségen volt letelepedve. Az ünnepélyt polgármester Pataki Dániel nyitja meg egy beszédben mondván, vajha az alapköv letételével egyszerre legyen letéve a birodalom újja születésének, s hazánk boldogságának, a népek megelégedésének alapja, a melyen épülhessen a hála oltára s az újonnan építendő tanácsház falai; a megelégedett népség örömszózatát viszhangozzák; köszönetet mondott a megyei főnök és kerületi előadó urnak, kiknek köszönhető, hogy az építés a kezdet nehézségein túl van, isten segédelmét kéri a munka bevégezéséhez, s végül éltető a népei boldogságán munkáló fejedelmet; ezután a szokott kalapács ütésekkal a megye főnök az alapkövet letétevé, a melybe rejtett egy szelencében a jelen voltak s kormányférfiak nevét rejtő okirat; azután a barátok gardianja beszentelése a követ, és csinos beszédet tartva, azután Medgyes Lajos ref. hitközség gyönyörű imát emelt a mindenek Urához, s beszédében hálát adott Istennek, hogy e jó szellemű várost annyi viszontagságok kiállása után is oly helyzetbe juttatta, hogy ily nagyszerű építkezéshez kezdhet; a beszédek taraczk durrogása kísért, és a helybeli hangszkar működése, azután a helybeli görög egyesült hitu esperes végezése a beszentelési szertartást, de leginkább meglepett mindnyájunkat a megyefőnök Stadler Károly magyar nyelven tartott beszéde a polgársághoz, melynek minden sora jó akaratot és higgadtságot tanúsított, s a jelen viszonyokhoz volt alkalmazva.

A helybeli község tanácsa, a helybeli vasárnapi iskolai tanításért a majorsági pénztárból 50 főt határozott évenként azon fáradozóik jutalmául, mely határozás felsőbb jóvá hagyást is nyert.

Urnapi utáni azaz június 11-kei országos vásárunk gyönyörűn utott ki, semmi czikk nem örvendett nagy kelendőségnek; pedig nem volt kivált az élelmi czikkben nagy drágaság, a marha nemeknek jó árak volt; egy pár ökor 200 fton, egy kis bonyus tehén 90 fton, egy pár 3 éves tulok 100 forintot kelt; az iparczikk drágák voltak, de nem is igen keltek; a vásári látogatók száma se volt nagy, minek oka a kolozsvári-vari összetartálkozás. r. l.

Erdővidék, Barót, július hó 4. 1860. — Az elemek felbőszültek, az Isten elküldé reánk büntetését; a folytonos esők és ezek következtében a vízrohamok réteink és mezeinket eláraszták. Nehány nap óta helyeink, sőt az egész vidék egy kiserű vízdőzön aláját tünetik föl, s a pusztító áradatnak utak, gátak és hidak összerombolása csak játszi mű; semmi sem állhat a pusztulásnak ellen. A hetek óta hulló záporok láttára könyes szemekkel, s szorult kebellet szemléli a földmivelő nyári munkájának jövő élelmének tönkre jutását; s kétségektől szorongva néz egy terhes és szükségéktől környezett téli időszak elébe!

Ez évben igen dús terménynek voltunk reményében. S talán korán idő előtt igen sok vigalmaknak voltak részesei, mert sok oldalról keserűn kell érte meglakolni.

Egész éven át eddig csekély ára volt a gabnanelemeknek, s dacára a szűk pénzforgalomnak, a farsangi áridók, és későbbi némely alakban a túlságig való kiadások kimeríték a pénz forrásokat, s a jövő terménybe helyezett remény előleges élvezete, nem egy családnak leendő romlása gondtalan fényűzésért. Mig földviszonyaink nem leendnek jövedelmezőbb alapra állítva, és vizeink szabályozva; mig a legcsekélyebb elemi rohamok javainkban szinte kipótoltallan kárt okozhatnak, mert nem okultunk még eléggé tenni, mi javunkra lehet: a legkecsesetebb remények közepette is igen óvatossáknak kell lennünk.

Ez idén a vizenyeges időjárás miatt vidékünk keves jégvíhar látogatta, s a sem veszélyes: de annál több tüzvész tört ki, s fájdalom, hogy az összes elégettekből a mult hóban csak egy földmivelő volt biztosítva, ki már is kárpótoltatott az erd. köles-jég- és tűzkármentő társulat által. Vajha lehullana valahára szemcseinkről az előítéletesség hályoga, s a felesleges költségek helyett utjaink javítása, vizeink szabályozása, terményeink jég- és tűz elleni biztosítása lenne munkánk s kiadásaink fedezete alá helyezve, melyek válságos időközlelmények között oly jótékonyan segítenek nemcsak, de életünket is biztosítanak; ugyan ez alkalommal innen kifolyólag pár szót a fönnemlített erdélyi jég- és tűzkármentő biztosító társulatról szükségesnek vélem emelni. Ugyanezen társulat ez idén célba vette az életbiztosítást, melynek részére kölcsön részvényeken egy millió ft értékű tőke biztosított, a jég- és tűzszakkal kapcsolathoz. Midőn ezáltal az alapítók ereje öregbedik, úgy ezen körülmény valamint azon kötelezettség által, melynél fogva a rendes tagok egymás és az összes társulati tagok és biztosítók irányában állanak, ezen társulat minden hason célú, de más szerkezetű társulattól felett előnnyel bír. Siessünk azért ezen társulatnál addig míg van mit, annak minden ágazatában minden aggály és előítélet nélkül biztosítani, mert itt a

*) Részünkről emberbaráti kötelességünknek tartandjuk, s az adakosok neveit közölni fogjuk.

biztosítások sokasodása nem hogy gyöngytené, sőt inkább erősíti az alapot, s elősegíti fönnséges célját, az emberiség jólétét nagyobb általánosságban előmozdítani. C. J.

Ujdonságok.

— Aratásunk már javában foly, s tán időjárásunkban is mutatkozik némi jobbulási vágy, habár még olykor elpetyeredik is, mint egy sirósszemű anyóka. Egy átalában sok a panasza az újabbkori időjárások ellen, mióta azok a hosszú tógás muszkák megfordulának minálunk, mintha azóta az atmosphaera s tán maga a sphaera harmoniája is magzavarodott volna, és mintha köztünk is teljedni akarna Voltaire-nak a német égaljra csinált epigrammja: Hat hónap téli idő, más hat hónap rossz idő. Az idő megjavulását illetőleg csakugyan építünk a közelebbi tavabolygott üstökösre is, mert böles időjósok s vizsgálók folyjegyzései szerint üstökösök járása nagy hősséggel szokott összeesni, mint az 1811-ki üstökösről írják, hogy mindent összehozni fenyegetőzött s a világhírű tokajiról tette azon évet nevezetessé. Egy akkori lelkész az 1811-ki évnek négy fontos tüneményét és eseményét (a devalvációt, a rendkívüli hősséget, az üstökös és a jeles bort) ezen szép chronosiconba foglalta volt:

Charta labat quaestu, tellus constringitur aestu,
Crina cometa chuit, svaiviter uva fluit.

— Szívünk rég ápolott reményi valószínű fognak: Reményi Ede, az ünnepelt hegedűművész jövő szeptember 25-én fogja az itteni nemzeti színházban adni első hangversenyét, melynek részletei: 1. A brand (Fantasie sur les Huguénets) szerző és előadja Reményi Ede. 2. Szavalt. 3. a) Repülj feccském ablakára. b) Ezt a kerek erdőt járom én, ártja és előadja Reményi Ede. 4. Magán dal. 5. a) Bölcse dal Chopintól. b) Magyar népdalok, hegedűre ártja s előadja Reményi Ede. 6. Ábránd, zongorán előadja Beale Vilmos. 7. Változatok a „Velencei Carval” dallama felett, szerző és előadja Reményi Ede. A hangversenyző iránti szíveségből működőkök működnek közre. Reményi Ede — az angol királynő ő felsége magán hegedűművészt — a zongorán Beale V. angol zongoraművész ur kísérendi. Páholy- és zártzseki jegyek előre válthatók a színháznál. Földszinti és karzati jegyek délután 5 órakor a pénztárnál. A hangverseny kezdete pontban 7 1/2 órakor. — A ritka műveltségben résztvenni úgy hisszük sietni fog a szépek minden barátja.

— Kolozsvári lóversenyek. A jelen 1860-ik évi lóversenyek folyó július hó 26, 27, és 28-dik napjain — délután 5 órakor kezdődőleg — fognak megtartatni az ugynevezett városi lóverseny pályán, hová a k. közepűtca végén levő báró Radáké (régebben Pataki ur) majorja melletti uton kell székkel menni; visszajöveleg pedig a réten át a vámház mellé vezet uton.

Helyek ára: Egy napra egy páholy 6 ft o. ért. mindhárom napra együtt 15 ft, első hely ára 80 kr, mindhárom napra együtt 2 ft, második hely fedetlen földszinti hely 35 kr, az ülő helyek korlátain kívül álló hely 10 kr. — Páholyokra, valamint ülő helyekre jegyeket válthatni István piactsori kereskedésben. Álló helyre pedig a hely színén a verseny kezdete előtt 3 órával megnyitandó pénztárnál. Azok számára, kik akár gyalog, akár lóháton a pályát közepére is bemenni kívánnak, az e célra készített röjgyek szolgálhatnak beletéji jeggyel; egy ilyen mindhárom napon érvényes jegynek ára 15 ft oszt. e. és színtől fentebb irt kereskedésben kaphatók. Szekerrel a kijelölt helyeken kell menni, jöni és állani, rendőri büntetés terhe alatt. Versenyre menő és onnan visszajöve szekeret és lovak után utvám nem fizetetik. Kéretik a t. cz. közönség a futások alatt csendességben lenni és kutyákat oda nem hozni. A pályázások részletes programja a verseny napján fog közzé tétetni. — Kolozsvárt, július 16-kán 1860.

Biró Lajos egyleti titkár.

— Lapunk mult számában az állam-adósság kamata sajóhibából meghatszorozódozott; 99.465,944 helyett hatszáz millió áll. Ezt kérjük így kiigazítani.

— Kolozsvárt jelenleg 13 zsemlés van; de azért még mindig „jó zserencsét csinálhat” az, aki a készítmények jószágára több figyelmet fordít a meglévőknél.

— A napfogyatkozás nálunk eléggé látható volt, noha a fellegek kissé akadályozták. Köszönjük az egri derék astronomusnak a figyelmeztetést, mert az egész eseményben az volt a legszebb, hogy a számítás szerinti pontossággal történt. A fölleges ég nem engedte, hogy tisztán kivégyük a napfény csökkenését; s más melléküneményről, a mely a fogyatkozást kísérte volna, nincs tudomásunk.

— Egyetlen közműlató helyünk nyárban, a sétátér, a hova kivált pár év óta a közönség mind inkább vonzódni kezd, már nem egyszer volt oly jelenetek színhelye, a melyek legalcalmasabbak arra, hogy onnan a gyöngédebb érzésű, a finomabb műveltségű körökhöz tartozó egyének elmaradjanak. Nem szólunk ama gyalázatos pofozódásról, a melylyel a minap egy valaki közbetrányt okozott. De a közmoral érdekében lehetetlen nem figyelmeztetnünk a városi rendőrséget egy már többször előfordult esetre. Majd minden vasárnap vagy hétfőn este összehozódik tíz tízenköt mesterlegény, s a trivialis dalokat énekelve, részegen kiabálva, senki elől se térve ki, barangol és rendkeresztül a sétálókon. Oly nagy dolog lenne-e ez arczállan föllepésektől megkímélni a közönséget?

— Háromszéki egyik levelezőnk jul. 13-kán írja: „Semi telünk nem volt, de a késői havazás soká nyult, még pünkösztben is érdeinken nagy hó esett. A természet halaszt, de nem mulaszt. Esőzéstünk kezdődött sz. Gy. napkor, és a 40 napot nem csak kitartotta, de kétszeresre is. Öszhaláraink jók, tavaszhatáraink dúsak. Jégeső nem járt. Voltak vízaradások: nevezetesen a kászóni fellepszakadás, mely épületeket sodort el; a vízárhátan uszó csúrt a menyök megütötte és égett. Mundiszt kivételül O'ahhona megszünt, mert mázsája nálunk 8, amott 6 uj forint. A sz. györgyi piactson: egy köböl búza 6 ft 40 kr, 6 ft 80 kr.; — vegyes 4 ft 40 kr.; — török búza, árpa, bukköny 3 ft 20 kr. így a rozs is; — zab 1 ft 50 kr.; — Marha ára legfokozottabb: — Marhabús 12 kr.; — A sz. János napi országos vásár csak heti vásárszerű volt. — Nincs pénz!

— N-Enyedről vesszük: „Könyvkötő Lőcsei Sp. Lajos elhatározta jövő éven kezdve egy naplót adni ki „Nagyenyedi naplár” czim alatt; szerkesztését közszertetben álló ref. lelkész tiszteletes Incze János ur vállalta el. E naplár alkalmasint csak szerényen léphet a nagy világba, egyszerű hálszerény köréből; azonban, meg vagyunk győződve, lesz ebben is valami, melynek elolvasása valami hasznót adand, s a komor órákban földeriti kedélyünket, s jelesen kiadó szigorúan kitűző magának az erdélyi vásárok idejének teljesen hibátlan összereszkészését. E naplár tiszta jövedelmének fele közczélok-nak e város kebelébeni előmozdítására jelesen a jövő 1861-dik évben e városi elszegényedett dologlehetetlen polgárai fölségélyezésére fordítandó. Ki azért ezen öt ivnyi terjedelmű és 30 uj krajczárért áruolandó naplár megveendi, részvétre nyitja erszönyével egyszersmind keblét, azon szerencsésen ember-társaink irányában, kik ez annyit szenvedett város hamvai közt örömesebb temeközésnek vala el, hogy sem az évek terhe alatt összereszkadt életet tovább vonsozlják.” A közhasznú vállalatot ajánljuk a nagy közönség pártolásába.

— Eddigél a Kaczinzi-alapítványra 45,000, az akademia 666,000 forint gyult volna össze. A hivatalos értesítéseknek nem sokára közzé kell tételnök.

— Bulyovszkynónak egy nyilatkozata jelent meg a Hölgyfutárban, a melyből látjuk, hogy f. hó 15-dikén éjjel egy tömeg jelent meg ablaka alatt, és ugynevezett macskazenevel lepte meg, miközben több hang követelte, hogy lépjen az ablakhoz és kérjen bocsánatot. Ő elhagyta ugyan a nemzeti színházat, s német szinpadra lépett, de nem örökre, mint mondja: ezt főleg azért tette, mivel kétségbevonat képességét egy nehé, sőt lehetetlennek állított feladat megoldásához; és művészi becsúgy a megkísértet vele a lehetlent. Egyébiránt „szertelt hazájának most is csak oly hű lánya, mint azon időben, mikor a főváros, a vidék és testvérháza virágözönnel, költeményekkel és fáklyás díszmenettel tisztelte meg!” — Sajnáljuk B. asszonyt ezen kellemetlen helyzetben, a melyben — seut contre tous — aligha lehetetlen nem lesz bebizonyitnia, hogy csakugyan: haroz vezet a diadalhoz!

— Hauser Miska hazánkúttal a szultán a medzsidrenddel díszít fel jeles hegedűjátékáért.

— Az államadósságokból Angliában esik a lakosságól minden főre 273, Franciaországban 94; Ausztriában mintegy 78 ft.

— A „N. Nachr.” m.-vásárhelyi levelezője írja, hogy a Széchenyi-requiemet Szász-Régenben is nagy ünnepélyességgel és tóduló közönség jelenlétében megtartották. A rom. kath. templomban Hoppe m.-vásárhelyi plébános és a görög nem-egyesült egyházban t. Krizsán végző a szertartást. A városi luth. templomban, a mely nagysága mellett is szűk vala az oda özőnlő közönségnek, a luth. és ev. ref. vallásuk közösen tarták meg a gyászünnepeket. Városi ev. luth. lelkész Keim német nyelven könyéig megindító beszédet tartott, mely nyomtatásban is meg fog jelenni. Azután sz.-régényi ev. ref. lelkész Molnár lépett a szószékre, s magyar nyelven erőteljes szónoklaltal tisztelte a legnagyobb magyar emléket. A „Szózat” minde-nik templomban, a görög nem-egyesülteknél román fordításban énekelők.

— Erdély Ásványvizeiről legközelebb egy tüzetes munka jelent meg Bécsben dr. Sigmund hazánkúttól, német nyelven, melyben összesen 19 ismeretesebb fürdőnek írja le, orvosi szempontból. Hézagot pótolván, figyelmeztetjük rá az orvos vizekre szorult közönséget.

— A földterhermentesítési kötvényekből a jelen év kezdetén 475 millió volt forgalomban a birodalomban. Ebből Erdélyre esik 24 1/2 millió; Magyarországra a hozzá csatolt részekkel 175; összesen tehát szinte 200 millió. Kérdés: mennyi maradt e sz. p. összegből a haza határain belül, gazdasági beruházás és más befektetés alakjában és mennyi ment túl a határon!

— A felszabadult Dunán jelenleg már öt különböző vállalkozó gőzsei járnak és a szállítási díjak, kényelem és gyorsaságra nézt a legüdvösebb versenyegésben vannak. Lassanként tan eljutnak a mi Marosunkra is, főleg, ha szabályozásához hozzá lehetne fogni!

— A Wanderer közelebről kiszámítja, hogy a birodalomban II. József óta a m. év végeig körülbelül 10,000 törvényes rendelet kelt. Ebből II. József császár korára esik 1102, a Leopoldára 260, a Ferenczére (43 év) 2690, a Ferdinándra 1210; a többi az utolsó 12 év alatt kelt. Ide azonban ninesenek számítva a pénzügyi rendeletek. Egy valóban jól készült jogtudósnak tehát mindezen törvényes rendeleteket ismerni kell.

— Az iparszabadság lassanként terjed. Most má Bajorországban tesznek hozzá komoly készüléket. Nem is kell attól oly nagyon félni; lám, nálunk éppen az a baj, hogy még szinte semmi hatása sem látszik.

— A „moldovai csángó magyarok részéről” czim alatt olvassuk a „Bukuresti M. K.”-ben, hogy háromszéki zabolai kath. kántor, Haralyi János ur közelebb ezer ezüst huszast gyűjtött a moldvai csángó testvérek közt a Zabolán építendő rom. kath. templom segédelmére. H. ur most Bukurestben van, hogy e szent célra segedelem végett az ottani magyarokat is megkeresse. H. urtól értesült a „B. M. K.” szerkesztője, hogy nt. Molnár Ferencz moldova nagypataki magyar kath. pap Erdélybe visszaküldetett, és helyét idegen ajku lelkész foglalta el, holott tudva van, miszerint Nagy-Patakon csupa tiszta magyarok lakik.

— Előleges fölhevás. Marosvásárhelyt a helyi gazdasági tárlatok rendezésével megbízott választottság — buzditva a gazdaközönség általános részvételével fogadott tavalyi gyűmölcsitárlat meglepő eredménye által — az idén is fog október 10-ikén — egy három napig tartandó, 430 forintra menő készpénzbeli jutalmak és dícsőő oklevelek kiosztásával egybekötött gyűmölcs, szőlő, kerti vetemények, gabnanelemek, kézműipar készítmények és gazdasági eszközök bemutatására szolgáló gazdasági kiállítást rendezni, melyet a választottság addig is a mig a tárlat körül-ményesebb programját közölne, a gazda és iparúzó közönség hazafias figyelmébe és részvételébe ajánl. — Marosvásárhely, jul. 12-kén 1860. — A választottság határozatából.

Békesséi Márk, tollvivő.

— 10-dik jegyzéke a csik-somlyói nyolcosztályú gymnasium, tanító-képezde, és teljes főlemlé tanodára tett, és a püspöki hivatalhoz már bejelentett ajánlatoknak: Szám 1520. Tolnai Gábor ur ő méltósága 500 pftot, mely összeget a 9-dik jegyzék summájához adva, összesen bejelentett a püspök ajánlatán kívül 84,882 ft 26 1/2 kr. p. p.

K.-Fehérvárt, 1860. július 13-kán.

Kolozsvári piaciár. Julius 19-kén 1860. — Bécsi mérője osztrák beciben. Tiszta búza 3 ft 40 kr. — Elegy búza 2 ft 55 kr. — Rózsa 1 ft 60 kr. — Árpa — ft — kr. Zab — ft 66 kr. — Török-búza 1 ft 60 kr. — Pityóka 1 ft 12 kr. Marhahús fontja 13 kr uj pénzben.

Politikai hírek.

— L. Russelinek az olasz ügyre vonatkozó nyilatkozatából azt következtethetn, miszerint az olasz szövetség iránti francia terv most határozottabban előtérbe fog lépni. A „Constitution”-nek egy közelebbi cikké ennek már is egy kétség fölötti jelöl szolgálhat. Szerinte Európa, miután oly szenvedélyesen karolta föl az olasz ügyeket, most már beleunt azokba; a nápolyi király, ugymond, az által, hogy helyreállítá az 1848-diki alkotmányt, megtett mindent, a mit kívánni lehet; igaz ugyan, hogy Nápolyban még zavarok léteznek, de hisz Garibaldi csak annyit zavaralt küzd; Szicília lakossága éppen nem hajlandó a Piemontba bekebelezetésre; szóval, senki sincs megelégedve, s ennél fogva már elérkezett a perc, a midőn az olasz szövetség tervére ismét világossá kell menni, mely kezdettől fogva minden komoly ember elméjének tárgya képezte, s létesíteni kell ama szövetséget a tényleg létező elemekből, tudniillik Felső-Olaszországból, Rómából, Nápoly- és Sziciliából. Mi Velenczét illeti, erre nézve a „Constitution” hallgat, hanem úgy mint a „Patrie” is, megelégszik azon remény kifejezésével, hogy a római kabinet reformokat fog adni, s ezzel el lesznek hártva a megoldásnak minden akadályai. Parisban e czíket általában a francia kormány politikája kifejezésnek tekintik, mely előkeztetnek tartja a perczet, megállítani az olasz egység felé törekvő mozgalmat s ezt a szövetség eszméjének irányába átvonni. Az események körülhatárolhatók mit mondandó e tervhez, ez még bevárható.

— Az utolsó közlések szerint az olasz kérdés egészen új stadiumba lépett volna, habogy t. i. valósul, hogy a francia kormány egy conferentiát javasolt volna az olasz ügyeknek a confederatio alapján leendő szabályozása végett. Azonban ki nem látja át, hogy ez úgy az összes hatalmak általi szentesítés pontjára még korán sincs megérve, már pedig csak is az lehetne egy értekezletnek feladata, hogy egy népnek önkéntes határozatát megpecsételje, nem pedig olyas „kényszerítések” őket bemenni — szerű eljárás vagy is a confederatio-nak egy európai főbírószék rendeletképp az olasz népre való rákényszerítése. Nincs mondjuk ez úgy még koránt is megérve. A diplomácia ugyan egy böles tanácsadó egész komolyságával működött oda Turinban, hogy a Nápolyi szövetséget elfogadtassa, s az „Union” szerint gróf Cavour a nápolyi kormány ajánlott szövetségi feltételeit már elfogadta; az „Opinion”, gr. Cavour lapja pedig azt állítja, hogy Nápolyban fogadták el az alkudozás alapjait. Azonban ám legyen, hogy Cavour fogadta el a szövetség feltételeit, azért még kérdés: ha vajjon komolyan akarja-e a szövetséget, s nem úgyeszik-e csak időt nyerni, hogy az neki valamely várt vagy váratlan segélyt hozzon. Aztán gondolóra kell azt is venni, hogy az ő tánczának minden tempót egy hatalmas mester szabja ki, miket a játék jövőbeli jól kitűése fejében pontosan meg kell tartania. S jelenleg Parisban kör- vagy pillanatszerűen tartják egy ideig a conservatív alakoskodást, a midőn a dolgok végleges eldöntésére éppen nem lehet következtetést húzni. Tudjuk hogy Villafranca sem volt Franciaországnak utolsó szava az olasz ügyben! De hogy visszatérjünk Cavourra: míg ő meg nem gátolja, hogy egyik expeditiót a másik után szervezik Garibaldi számára, addig valóban nem igen bízhatni szövetségi szándékának komolyságában. S hogyan hihetné az ember komolyan e két ellenszenvet kormány egymáshoz közeledését, midőn Nápolyból egyre érkeznek a reaktorál kerengő hírek, melyek akár alkalosak, akár alapalanak, a nápolyi kormány állását csak nehezítik, a szárd kormány malmára pedig bő vizet adnak. Mindenesetre feltűnő, hogy legújabb hír szerint a nápolyi küldetését elindulása ismét el van halasztva.

A „Nat. Ztg” párisi levelezője így ír: „Nagyon kétes dolog, hogy III. Napoleon ma inkább hinne a confederatio eszméjében, mint akkor, midőn azt legelőször kikiáltá. Hanem alkalmilag megint előtrántják, hogy a francia politika más törekvéseivel az elferdjék, s azt a többi európai hatalmak diplomatiái fáradozásaival pillanatnyi összhangzásba hozzák. Itt nagyon el van terjedve azon meggyőződés, hogy a császár vég-célja a nápolyi Bourbonoknak és a pápa világi uralmának egyszerre való megbuktatása. Egyelőre a földet készítik ehez barátságos tanácsok álarcza alatt. Meglehet, majd akad Nápolyban egy hely a napoleoni secundogenitura számára, a mely Florenzben előbb megbukott. Szárdinია természetesen Szicília által, meg a pápai terület egy része által kárpóttatának az olasz egység teljes keresztülvételéről való pillanatnyi lemondásért.”

— A Parisban megjelenő arabs hírlap a „Birgisz-Bárisz” (párisi sr.) közelebből érdekes cikkeket közölt a török birodalomról. E cikkeket a hanyatlásnak két főbőket látják. Egyik az, hogy a török kinevezett hivatalnokok a kormányukra bízott alattvalók vagyonát sajátjoknak tekintik; a másik az, hogy századokkal elmaradtak a hivatalnokok az európai civilisációtól, s csak most és egyszerre kénytelenek az árral uszni. A cikkíró így a szultán nem okozza. Abd-El-Kader, a maga levelében helyesli mindezen okokat, csak hogy még hozzá teszi a szultánok bűnös voltát is, mely gyalázat, és minden mozlimnak meg kell rónia; „mert, ugymond, minden jó példának felülről kell jőnie. Fajdalom, ettől távol vagyunk! Mahomed próféta megjósálta, hogy a keresztény királyok a világ végeig fognak uralkodni, a maga népe uralkodott pedig Isten el fogja hagyni a törvénynevel ellenkező magaviselet, az igazságtalanság és a földi javak nagy szeretete miatt; azt is mondá végül, hogy a világnak addig vége nem lesz, a míg a keresztények nem fogják az emberi nemet többségét tenni. És ez nem sokára megtörténik; mivel jövődjöket négy tulajdonuk biztosítja, a mint Mizlám mondá, Mahomed magyarázója. E négy dolog: a kegyelem na

győzedelemben; az ellenállás a vereségben; a támadásban erő és a szegénység, árva és gyöngék iránti jótekonyság. Még hozzá teszem, hogy ez adományokhoz egy még nagyobb járul, hogy t. i. ha szükséges, meg tudnak szabadulni királyaik igazságtalanságától és elnyomásától. — Oh, mennyire siralom én az izlám végső veszedelmét! . . . E perczben iszonyu rendeltenségek ütöttek ki a druzok és maroniták közt. A bajnak mindenütt mely gyökerei vannak. Mindeufelé egymást ölik gyilkolják. Adja Isten, hogy jobb vége legyen. Údv, a szegény, de Isten előtt gazdag Abd-el-Kader-Ben-Mahieddin-el-Kasseny, Damaszkus, Zú-al-kahda 21,1276 (1860. június 10.)”

— London, július 12. A szíriai ügyekről írja a „Times”: „Az európai hatalmak által szándékoltt beavatkozás olyas, hogy se a porta se a többi hatalmak, egymás iránti viszonyukban, nem lehetnek legkevésbé is féltékenyek a miatt. A dolog komolyabb, hogysem politikai celszövés ürügyül használtsák, s megvagyunk győződve, hogy se Franciaország, se Anglia nem gondol arra, hogy a török kormány gyöngeségéből s a szíriai zavarokból magánhasznot vonjon. A már tett lépések olyasok, a miket a dolgok állása hozott szükségképp magával. Martin tengernagy a Földközi tengeren levő hajóhad egy osztályával a szíriai partokra sietett. A francziák szintén erős haderőt küldtek oda s más európai hatalmak is képviselvek ott. Ezen intézkedések célja természetesen az illető államok alattvalóinak védelme; de nem szükség mondanunk, hogy 3—4000 matróz és tengerészkatona Beyruban léte elegendő a fanaticusok seregét visszatartóztatni azon város és tengerparti hely megtámadásától s a keresztényeknek legalább van egy menedékhelyük üldözőik dühe elől. Késéigkívül igen gyöngeség egy oly nagy tartomány szétszóró népére nézve, melyet e fölött az ellenség hatalmában levő hegyek és szorosok választanak el a tengerparttól. De az volt az első lépés, melyet meg kellett tenni, s remélünk, hogy a hajóraj jelenléte s parancsnokainak fenyegetése erkölcsi hatással lesz a rablókra s némileg a török kormány tetleges föllépését is előmozdítja. Lord Wodehouse a felsőházban kijelenté, hogy a kormány a többi hatalmakkal ez ügyben a követendő rendszabályok iránt értekezésbe téve magát, s alaptalan a hír, mintha Franciaország gygyverei intervenciót fenyegetőznék. Úgy hisszük, valóban úgy áll a dolog s mind a francia, mind az angol kormány óhajta, hogy Törökország ezen rendháborítást maga nyomja el s kezességéről gondoskodjék, hogy máskor ilyesmi nem fordul elő.

— A 100 millió frankot tevő Garibaldi-féle kölcsönt Londonban egészen aláírták.

— A diplomácia mint írják elég dicsőrelesen támogatja a nápolyi kormányt, hogy képessé tegye a helyzet nehézségeit megbírni. Azonban e reménnyel nem igen hangzanak össze a párisi lapok Nápolyból kapott tudósításai. „A bizalom — írják a „Presse”-nek onnan — még nem éled. Ha már egyszer alkotmányt kell adni, ama bizalom megnyerésére egyetlen eszköz: élére állni a mozgalomnak. Ámde itt éppen az ellenkező történik. A miniszterek naponta terjesztenek a király elé rendleteket, melyek az új állapotnak megszilárdítására mulhatlan szükségesek, mint a megbélyegzett hivatalnokok elbocsátása s helyökbe mások kinevezése: ámde II. Ferencz minden lépésnyit fél fölött perel minisztereivel, különösen a hadsereget okvetlen kezei közt kívánja a király tartani s azt semmiképpen sem akarja a hadügyminiszternek alája rendelni. E közben a népség rendkívül el van keseredve az idegen csapatok ellen, elannyira hogy ezek közül 3000, kik Porticien állomásoáltak, közelebből erőszakkal kívánták tiszteikelt, hogy vigyék őket Nápoly ellen, s a kormány kénytelen vala ellenük tetemes haderőt ágyukkal küldeni. A király megígérte ezen ezredek feloszlátását; de szándokát aligha még meg nem változtatja.

— A „Giornale Ufficiale” közöl ugyan naponként néhány letételeket, melyek elegendők ugyan a camarilla bszantására, de kevesek arra, hogy az alkotmányosok bizalmát erősítsék. Az özvegy királyné folyvást Gaetában van, a Bécsbe utazásáról terjesztett hír nem valósul; a kormány több mint ötven utlevelet osztott már ki a reactio veszélyes gépei közt, de azért közülök legkevésében utaztak el, s legtöbbben rejte tartózkodnak Gaeta környékén, lesve az új fordulatra.

— Sziciliával ismét komolyodni kezdenek a dolgok, a hajóhad defectióját a Veloce corvette megkezdte hat ágyúval. Garibaldi egy francziával tartott beszélgetése közben a Nápolyi való szövetséget még azon este is kihivellennek nyilvánítá, ha a királynak szándoka volna az alkotmánynyal, mert a szövetség célja 150 ezer emberrel többről rendelkezni, hogy Velence függetlenítessék, ezt azonban a Bourbonoktól nem várhatni, kik Olaszország függetlenségét a külföldtől nem akarják; azért a diktátor szerint Velence csak akkor lehet független, ha az egyesült olasz hadsereg 600,000 emberből fog állani. — Azért fordít a diktátor most annyi gondot és időt a hadsereg rendezésére, magát Messina ostromát is háttérbe szorítva, minnek hogy még osztatlanabbul szentelhesse erejét, Torrearsának engedte át a helyettesdiktátorságot.

— Rómában sem sokat látszanak bizni a nápolyi állapot tartóságában; Franciaország sürgeti ugyan a raformat, de Antonelli ekkorig csak a hivatalos lapban engedett meg egy tájékoztatást, mely egyelőre fontos ugyan, de azért szilárd megállapodási pontot nem nyújt; a czikk érdekesebb helye így hangzik: „Európa jelenleg a nyugalom azon pillanatainak egyikében van, melyet minden kormányknál föl kell használnia, hogy rendezze magát, hogy gondolkodjék az új események fölött, s azok lehető eredményeiről, valamint a kiállott bajokról, hogy azok visszatérését kikérülje, a veszélyek lehetsége felől, hogy azokat legyőzhesse, és a kötelezettségeiről, melyekkel mindegyik bir.” Ezek ugyan nem ígérnek alkotmányt, melytől egy a pápa, mint tanácsosai idegenkednek, azonban francia részről hiszik, hogy miként Brenner Nápolyban ug Grammont herczeg is Rómában egykori befolyását visszanyerendi, mint-hogy visszatértevel ezen alternatívával lepi meg a római curiát, „vagy reformokat adni, melyek Olaszországot megnyugtatták, vagy Franciaország visszavonja védő kezét.”

— Palermo, jul. 9. Messinánál elkecseregett harc folyt a sziciliaiak előlőrei s a nápolyi csapatok közt; kimenetéről semmit sem irnak. Cosenz 57 ágyut hozott. — Julius 13. A Garibaldihoz át ment „Veloce” nápolyi gőzcorvette a lakosság örömköltésai közt érkezett meg az itteni kikötőbe; hajó kapitányát Yaccának hívják.

Turin, jul. 15. Valósul, hogy ujabban ismét két nápolyi hajó ment át Garibaldinhoz.

A palermói hivatalos lap azt állítja, hogy Lafarina összeesküvés miatt utasított ki.

— A „Patrie” magánlevelezése szerint is egy nap sem mulik el, hogy a leléptetett kormány hivatalnokai ellen panaszok ne tétetnének; Brutto nyomdász Ajossát vádolta be, mint-hogy ez a vádló nyomdáját, melyben 40 személy foglalkozott, bazárta; Governo volt rendőrfőnök bírói kereset alá vettette, minthogy a Santa Maria Apparante tömlőczben két egyént kihallgatás nélkül hagyott éhen elveszni, d'Espagnoli, Morbillo és Merindo rendőrbiztosok a vicaria börtöneibe zártattak, minthogy ellenük számos vád nyújtott be; Campana a rendőrbiztos ellen egy napon 15 kereset indított, és Romano az új rendőrfőnök a beadott panaszok alapján vizsgálatot rendelt; Manetta, ki a Brenner személye ellen elkövetett merénylet miatt gyanu alatt van, Ischiában fával együtt elfogatott s Nápolyba hozatott, hol a kikötőből 50 zandár fódzote alatt vitetett a börtönbe.

Ugyanezen levele szerint a „Patrie”-nak, az alkotmányos párt több tekintélyes egyéne a francia, angol és szárd követeknél lépéseket tett, hogy ezek közbenjárának a szoldos csapatok elbocsátása s a nemzetőrség teljes szervezése iránt, mint-hogy az 5000 nemzetőr Nápolyban nem elégséges. A „Patrie” ezen programot kivihetőnek és mérsékeltnek találja; azonban mégis időt kértek az illetők, hogy az ígért reformokat életbe léptethessék. Az idegen csapatok elbocsátása teszi ma azon pontot, hova a szabadlevélek minden törekvése irányul, holott a miniszterek mindent elkövetnek, hogy amazok figyelmét más tárgyra fordítsák, minthogy a király e pontra nézve rendíthetetlen; ez okból támogatják az előbbi rendszer emberei ellen támasztott pereket, ezért visznek a királyhoz naponként husz rendelményt aláírás végett. — A nemzetőrség ideiglenes rendezésére vonatkozó s a hivatalos lap jul. 6-ki számában közzétett törvény rosz benyomást okozott, minthogy Nápoly számára csak 6000 nemzetőr (12 zászlóalj) engedtetik s ezek parancsnokait is egyenesen a kormány nevezi ki, valamint minden egyéb ide tartozó intézmények antiliberális szelleműeknek találattak; ezen nemzetőrség a nápolyiak szerint ugyanauzuardia di sicurezza publice, mely 1831-ben föllállított s egész az 1848-diki forradalomig fennmaradt.

— Beyrut, jun. 21. A druzok s maroniták közti viszályokról az amerikai Missio egyik tagja így ír: „A mult hét végzetes volt. Hétfőn rémülve vesszük észre, hogy Beit Miry lángban áll: a druzok felégették a helységnek keresztények által lakott részét, a maroniták pedig a druzok által lakott részt. Másnap több druz jött le a hegyekről, szétkergették a maronitákat, s több falut leégették. Szerdán és csütörtökön erős viadal volt Metnben, druzok és maroniták felváltva győzelmeskedtek, míg végre az egész kerület leégett és kirabolva lett. Tegnap Tahir basa 400 emberrel kivonult, hogy a szorongatottaknak eleséget vigyen, s a druzokat eloszlassa. Pónteken még jobban megrémültünk, mert arról értesülünk, hogy Sidonban a moslimok fölkeltést terveznek, és a kormányzó vonakodik, azt megakadályozni. Néhány maronita menekült a város kapui előtt megszároltak le. „Tinefly”, angol hadi gőzös, Beyrutból tegnap Sidonba ment, s mintegy két óra után érkezhetett oda. Egy orosz fregatt is érkezett tegnap, s Beyrut csendes: a moslimok itt is kedvet mutattak már a fölkeléshez. Junius 5-én megadta magát Deir a druzoknak, s Tahir basa csapatjai bevonultak oda: mintegy 150 ház leégett. Jun. 6-ról írják Bhamdinből, hogy a zahlehi vének a bekkai hatóságokkal egységesre léptek, az elenségeskedések megszüntetése végett. Jun. 18-ról kelt görög-levélek egész Mesopotámia fölkelését emlegetik. Junius 19-kén érkezett, hiteles, sidoni tudósításban olvassuk, hogy Hásbeja keresztény lakosai mind lementszároltak. Az ottani török parancsnok a legalábbvaló árulást követte el rajtuk: a keresztények ugyanis az ő sorailjába vonultak, s a parancsnok yaktól-téssel lövettet a druzokra, s midőn azok a lövéres visszavonultak, a keresztényeknek azt mondá, hogy többé semmi veszélytől nem tarthatnak, s elkérte tőlük fegyvereiket. — A keresztények, fegyvereiket átadván, hazra oszlottak, s az éjjel benyomult druzok által, védtelen legyilkoltattak. A francia consul egy dragomant és több kavast küldött Libonora, hogy az ottani francia szerzeseket és zárdaszüzeket Sidonba hozzák. A druzok, a dragomanon kívül, a többieket mind legyilkolták, a azt hirmondól hazaküldték. Jerusalemben még csend van: de körülötte sok druz falu fekszik, s így a veszély mindennap fenyegetőbb. Peraból írják még jun. 29-ről, hogy az orosz gőzös megérkezte előtt a beyrut-i moslimok oly ingerült hangulatban voltak, hogy a Dscheddahi rémjelenetek bekövetkezését mindenki valószínűnek tartotta. Most már elég angol, francia és orosz ágyu van ott a keresztények védelmére. Ha a druzok felkelése magától meg nem szűnik, akkor itt nincs elég eszköz annak elnyomására. A török kormány Syriában sokkal gyengébb, mint bárhol. A gyilkolási jeleneteket borzasztóknak rajzolja minden levelező: minden ezer lakosból csak kétszáz szabadult meg. Zahleh, Hasebeye, Rasbeye kerületek tönkre téve, popok legyilkolva, nők és zárdaszüzek megfertőztetve. S mind ez a török kormány hallgatlagos beegyezésével történik. Damaszkus, Aleppo, Nauplas, Jerusalem és Syria többi városaiban lakó keresztényeket, minden perczben veszély fenyegeti, hogy a többiek sorsára jutnak.

— A syriai dolgokba tehát a nyugati hatalmak nem fognak közvetlenül beavatkozni, hanem a rend helyreállítását a portára bízák, s csak ha annak ereje elégtelenné bizonyulna, fognának tényleg föllépni. Ez úgy még ma is ott áll; semmi új tudósítás arra vonatkozólag nem érkezett, kivéve, hogy ausztriai részről is két hadihajó küldetett a helyszínére, mi jele annak, hogy ez emberiség úgy a nagyhatalmak közös ügyének tekintetik, mit egyébiránt azok számos a helyszínen élő alattvalóinak érdeke is megkíván. — Az ott történet borzasztó állapotokról fogalmat nyújthat egy l. Wodehouse által a parlamentben felhozott consuli jelentés, mely szerint mintegy 20,000 nő és gyermek barangol földél nélkül a hegyek közt, folyvást azon veszélynek lévén kitéve, hogy a kegyetlen druzok által meggyilkoltattak. Állítják ugyan egyes tudósítások, hogy ez utóbbiak csak a maroniták Franciaország védekezései által folyamatosan ingereltetve, nyulnak fegyverhez; ámde ha ez valósulna is (mi azonban a párisi török követ állítása dacára is még nem igen valószínű), az azért legkevésbé sem módosítaná azon kényszerűséget, gondoskodni arról, hogy hasonló iszonyatok többé elő ne fordulhassanak. Erre nézve nagy fontos-

sággal bír azon az angol parlamentben maga lord Stratford de Redcliffe által is valószínűnek bélyegzett vád, hogy az előfordult rettenetes kegyetlenségek lehetősége nagyrészt a török hatóságok hanyagságának rovándó fel. Itt fekszik pedig ezen eseményeknek politikailag legkényesebb oldala, melynek későbbi vizsgálata annyi, mint az egész keleti kérdést újabb taglalat alá venni.

— Kiewből írják, hogy a tartományi választások múlt június 17-én kezdődtek el. Főkörmányzó Vaszilcsikoff egy beszéddel nyitja meg a gyűlést, melyben a nemességek gyűlékezéssel megértetni igyekezett, hogy nem illik oly adresekkel járulni a csárhoz, mint a podoliai és volhíni nemesség.

Ezen adresek arra kérték a csárt, engedje meg a lengyel nyelv használatát a helyi iskolákban és törvényszéken, szüntesse meg a katolikus vallás gyakorlatát gátló akadályokat; állítsa helyre a törvényszéki személyzet választását, mint az orosz nyelvű tartományokban. A kormányzó-herceg megjegyezte, hogy a folyamodások válasz nélkül maradtak, s nem javallja hallgatónak, hogy ilyesekkel álljanak elő. Ezen tanácsnak azonban fogantatja nem lön. A nemesi gyűlés, megmaradván a törvényesség szoros határai közt, még első ülésében s még mielőtt a választásokhoz látna, egy adress szerkesztéséhez fogott, melyben azt kéri a csártól, a mit a többi tartományok kértek. Azon indítvány, hogy ez adress külön futár által küldessék egyenesen a császárhoz, 264 szavazattal 4 ellenében határozattá tön. Több főrangú orosz a többséggel szavazott. A mi a 4-ből álló kisebbségét illeti, orosz és hivatalnok. Ez kérdésre és fönnhangon adván szavaztat, magok az orosz tagok üldözték ki a teremből általános méltatlankodás között. Azt hiszik, többet be sem lép a gyűlésbe. — Az adress megszavazása után a nemesség megkezdte a hivatalnokok választását, s a törvényre támaszkodva, kinevezte a törvényszéki hivatalnokokat is. Ezeknek a kormány által lett kinevezése nagy visszaélés s sérelem volt. Ugyanekkor egy vidéki gazdasági egyesület tervéről is volt szó, melyet helybenhagyás végett az uralkodó elé terjesztének; — de a közgyűléstartásra való felhatalmazás kitörölletett az alapszabályokból.

Ujabbak. — Páris, jul. 16. A „Patrie“ Beyrutból jelenti: A helyzet komoly; több pontokon a legbüntetésre méltóbb tervek kóhollattak a keresztények élte ellen; a hajók parancsnokai eldöntéskedéseket tettek arra nézve, hogy minden nehézséggel szembeszállhassanak.

Páris, július 17. Ma a „Moniteur“ Beyrutból f. hó 17-ről jelenti: Damaszkuszban a keresztények elleni megtámadás elkezdődött. Az összes consuli lakások, az angol kivételével, felgyújtattak; a francia, orosz s görög consulok Abdelkaderhez menekültek. Ma 3000 török katona érkezett. A török biztosokat türelmetlenül várják.

— Bécs, jul. 17. A „Donau Ztg.“ szerint a „Radetzky“ propeller-fregatnak, Tegenhof kapitány alatt, meghagyatott, haledéktalanul Syriába indulni, hogy ott a tengeri hatalmasságok hajóival egyesülve, a keresztény nép, valamint az ausztriai alattvalók oltalmára működjen. Szerencsére a hatalmasságok közt egyetértés uralkodik, úgy hogy a nagyon elszomorító levantei tudósítások dacára, az európai béke ezen oldalról nem lesz megháborítva.

— Turin, jul. 13. A kamarilla még folyvást a nápolyi király körül van. A régi kormányhoz ragaszkodó embereket hívják kormányra. A közönséget a hadihajók felszerelése s az ujjában Sziciliába küldött hadak nyugtalanítják. A messinai fellegrvár parancsnoka Pianelli tth. A hadak közt lázadás tört ki; egyik részök azt kiáltotta: „Éljen I. Lajos“ (Trani gróf), a másik: „Éljen II. Ferencz!“ Tizenkét katonát elfogtak.

— A „Perzeveranza“ Rómából jelenti, hogy Grammont hg odaérkezett. Hirszeriat ő Napoleon császár utolsó tanácsait hozta meg a pápának, s engedvények megtagadása esetében, a francia csapatok kivonulását helyzeudi kiáltásba.

— A nápolyi küldöttek Manna s Winspeare végre jul. 16-kán megérkeztek Turinba, s hihetőleg francia elme sugalta programmal, mely ime pontokból áll: államszövetség belül, az egyes államok önállósága, és védelmi célú szövetség. Egészen más szabása a Cavour-féle program, mely a nápolyi kormány elé ezen két előleges föltételt állítja a szövetségi szerződésnek: 1) hogy Szicilia szabad legyen kormányra választásában; 2) hogy a nápolyi kormány Róma és Bécs ellenében ugyanazon politikai magatartást kövesse mint a piemonti kormány. Nem Piemont ügyekzik Ná-

polyhoz közeledni, hanem ez ahhoz! Semmi kétség, hogy a két hatalom közti szövetség létrejövése még messzi távolban dereng, haugyan lehet valakinek reménye ahhoz, hogy a jelen nápolyi kormány a Velence elleni megtámadásban társa lehessen Piemontnak; még csak arra se igen van kilátás, hogy Nápoly egykönnyen felhagyjon Sziciliával, sőt ellenkezőleg arról értesülünk, hogy folyvást új csapatok küldetnek a szigetre.

— Bécs, jul. 18. Londoni és konstantinápolyi sürgönyök megerősítik, hogy Damaszkuszban 500 keresztény megöltetett, köztük a németalföldi consul; az amerikai consul megsebesítetett, több templom felgyújtott.

— Róma, jul. 14. A pápai allocutio, Romagna annexióját, az egyház megraboltatásának bélyegzi. Garibaldi hosszabb értekezlete volt, melynek következtében a 20-dik vadászszázalaj holnap elvonul s Civitavecchiában várja be a hajórászállási parancsot.

— London, jul. 10. A mai Times jelenti: Ha a porta Syria nyugalmát helyre nem állítja, úgy a hatalmak fognak e szerencsétlen tartomány jövője felett határozni.

Urbéri kárpótlás-tőke utalványozás.

A kolozsvári cs. k. megyetörvényszéknél Pónte ki Jánosnak szelvényei b. u. 179 ft. T. 66 f. kb. Mezei Istvánnak pedig magyar-köbölbi b. u. 272 ft. T. 150 ft. kb. utalv. Bjn. sept. 1. Tn. novemb. 5. d. e. 9 akor.

A székelv-udvarhelyi mtszék Kozma Istvánnak gyergyóvaslábi b. u. 1931 ft. T. 1158 ft. kb.; Györffy Dénezsnek gyergyó-alfalusi b. b. 1265 ft. T. 759 ft. kb.; Mikó Jánosnak gy. alfalusi b. u. 1526 ft. T. 916 ft. kb. utalv. Bjn. aug. 25. Tn. october 24.

Bécsi hírbörze. Jul. 18-kán: Nemzeti kölesön 87.10. Metalliques 5 pcentes 70.30. — Urbéri papírok: magyar 73.25 erdélyi 69.25. Bankrészevény 843. Korona 17.45 Cs. k. arany 6.03. Ezüst 26.5.

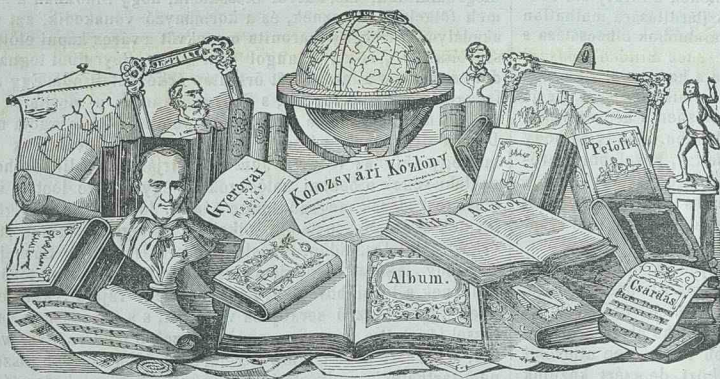
T. és feclős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(1025)

DEMJÉN LÁSZLÓ könyv- mű- és hangjegy kereskedése KOLOZSVÁRTT.

Főpiacz gr. Gyulai ház 162 sz.

Tisztelettel ajánlja a t. cz. közönségnek választékos könyv- mű- és hangjegy-raktárát, s kész a történetesen meg nem levők gyors és pontos megszerzésére, eredeti áron. A magyar irodalmi termékek s a két hazát érdeklő irodalom előszeretettel és figyelemmel van képviselve könyv-kereskedésében.

Bármely hirdalpban s bárki által hirdetett munka általam gyorsan rendelhető meg.

(1020)

Árverési hirdetés,

(2—3)

mely szerint a k. monostori cs. kir. alapítványi uradalomhoz tartozó:

1-ször kolos-monostori vásár-vám szedési jog	42 ft 24 kr első kikiáltással.
2-ször A Kolos-Monostoron lévő vámház	38 „ 15 „ „ „
3-ször A kolozsvári fiskus házban lévő eddigelő Mannó Antal ur által haszonbérbe birtolt, pincze, raktár, faszin és házhíval együtt	457 „ 37 „ „ „
4 szer A jelenleg Meskó Antal ur által birt szeglet bolt és raktár	666 „ 19 „ „ „
Es végre	
5-ször Ugyan az említett fiskus házban második emeletben lévő, ismét Mannó Antal ur által eddig birt 9 dik laosztály, melyhez négy szoba, két honyha, két pincze, két faszin, és ahoz külön rekesztett hiurész tartozik	457 „ 37 „ „ „
6-ször A K-Monostoron lévő volt tiszt gyümölcsös kert	84 „ 2 „ „ „
7-szer A fiskus házban két, eddigelő Fejér Anna által haszonbérbe birt külön pincze	20 „ 30 „ „ „

E folyó hó 31-kén a gazdasági uradalmi hivatal irodában délelőtti 9 órakor tartandó nyilvános árverés után, és pedig a hat első tárgyak három egymás után következő, a hetedik pedig csak egy esztendőre haszonbérbe kiadandók lesznek; bérleti szándékozik ennél fogva, a szokott 10% bántapénzzel, és az illető járásbeli hivattal bec. ületességekrol és vagyonállásukrol kiadott hiteles bizonyítvánnyal elátva, ezennel meghívtnak. A haszonbérleti és árverési bővebb föltételek, az említett uradalmi hivatali irodában minden időben megtekinthetők.

Kelt K-Monostoron, július 9-én, 1860.

(1022)

Jelentés.

(1—3)

Ispahan-fonal (fekete és szürke), sujtás, fonat, hurok-kötés, gomlok, rózsák, boglárók (hurokva és fonva) mindenféle zsinor-készület magyar nemzeti öltözetekhez rendszeren és a legolcsóbban kapható Oppenheimer Mór paszmán- és zsinorgyárában Brünneben.

(1011)

Erdő eladás.

(3—3)

M. Cserényi Károly ur és Sándor Berta gróf Vass Ádámné oláh-bogátai erdő részei az illetők felhatalmazásai következtében alóltak által Alparé ton f. év október 11-dikén köz-árverésen örökáron elfognak adni.

Id. Pataki Daniel m. k. ifj. Róth Pál s. k. a déési h. h. egyház gondnokai.

(1023)

Ajánlkozik

egy kiképezett gazda-tiszt, a t. cz. földes uraságokhoz gazda-tisztek. Tudomást róla ad, gazdasági-egylet titkárja Nagy János ur.

(1024)

Városhoz közel, s csinált út mellett fekvő jószág keresetlik, örökáron, vagy haszonbérbe. Benne mulhatatlanul kívántatik kényelmes lakás, jó gyümölcsös, s vetényes kert. Sok külsőre nincs szükség. Az eladót könyvkereskedő Stein ur. a vevőhez fogja utasítani.

(1017)

Hirdetés.

A károly-fejérvári cs. kerületben balásfalvi járásban Henningfalván fekvő B. Radák István és

(999) | 22/ 1860.

(1—3)

Ádám-féle birtok—mely hiteles birtok iv szerint áll: 57 hold 1162 □ öl szántó, 12 h. 62 □ öl kaszáló 390 □ öl legelő, 14 h. 300 □ öl erdő, 1 h. 237 □ öl természetlen földből; továbbá egy udvarház, egy curialista s egy pusztaból — szabadkézből eladó. Bővebben értekezhetni felőle jószágigazgató Mihály Károlynál (zdon, vagy Filep Samunál Kolozsvártt.

(1016)

Simai Ágoston és társa

ujonnan alakult

pénzváltó irodaja,

Pesten nagy-hídteleza 9-dik szám alatt tisztelettel tudatja a t. cz. e délyi közönséggel, hogy mindennemű lllampapírokat, sorsjegyeket, arany és ezüst pénzeket illendő napi árfolyam szerint be állt és elad.

(2—6)

POP J. G.

Anatherinszájvize.

Már nálunk is lassanként mind több figyelmet kezdenek a fogakra fordítani, mire azoknak oly nagy szüksége van, hogy az ember fájdalmak és kellemetlenségtől megóvassék. Nincs fájdalom a fogfájáshoz hasonló. Maga a szép Helena is rossz fogakkal és ennek következtében rosszabb lehellettel kéro nélkül maradt volna, s amaz, a historiában ismeretes miniszter, a kit a trónra lépett fiatal uralkodó nyugalmazott, mivel az agg állam-férfin rossz fogai reá kellemetlenül hatottak, nem halt volna tört szívvél meg. Az ismeretes mondat: „principis obsta, sero medicina paratur“ semmire se alkalmazható tehát annyira mint a fogakra.

A fogfájdalomnak legisebb mutatkozására azonnal használni kell a POPP ANATHERIN-SZÁJVIZET, s azonnal meg vagyunk óva azon káros következményektől, melyeket a saját magunk irányában kötelelsséggmulasztás szokott maga után vonni. „Vigyazunk magunkra!“ — ez az első szabály, ha az ember egészséges akar maradni, s ez különösen a fogakra nézve áll. Minden betegségre több gondot fordítunk, mint a fogfájásra, s pedig ez nemcsak a legkínosabb betegség, hanem a legkellemetlenebb is, nemelyeket egész életen át gyötörvén. Arra, hogy a fogak minő szerepet visznek betegségünk történetében, rendszeren csak akkor gondolnak, midőn azok már fájnak, s kihuzandók. De akkor már késő, már csak gyökeres orvoslás, a bajnak gyökerestől való eltávolítása segít.

Ambar Popp Anatherin-szájvize majd minden nagyobb háztartásnál alkalmazva van, mégis figyelemztetjük azokat, a kik még azt nem ismerik, hogy mily hathatós szer az. Ez a legpompásabb szer a fogak épen tartására, a fájdalom eltávolítására, s ha a baj elharapódzott, annak megakadályozására. Különösen alkalmas a fog-tisztításra még akkor is, ha a borkó lerakódás már kezdetét vette; visszaadja a fognak szép és természetes színét, s a műfogakat is tisztán tartja; elszibbasztja az odvas fogak fájdalmát, és a kezdetben levő fog-evődéseket megszünteti; meggyógyítja a petyhüdt fogakat, szilárdítja az ingó fogakat, s biztos gyógyszer a foghús-vérzés könnyebb esetében. Hathatós továbbá a foghús rothadása ellen, rheumaticus fájdalomnál, s megbecsülhetetlen végül azért, hogy a lehelletet kellemes szagavá teszi, s rögzött száj-szagot is eltávolítja.

Az elismerés, a melyben az Anatherin-szájviz részesül, nem csak általános elterjedése, hanem számtalan dicsérő iratok által is bizonyítható. Bizonyítványt birunk herczeg Eszterházyné, gróf Fricsné, gróf Fürstenberg, báró Percira, s több orvosoktól, mint Oppolzer, Heller, Brants, Ritter, Schäffer stb.

Ezen Anatherin-szájviz kapható, Kolozsvártt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszer-táraikban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zohrer és Muller gyógyszerész. Brassóban Fabick János fiai gyógyszer-tárában. Károly-Fejérvártt: Rusz. Sngesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischler. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzella. Fogarason: Nehrer. M.-Vasárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balázsfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht és Leonhardt J. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszerész.